

Graduat Superior en Disseny
Curs acadèmic 2010-11

Programa

Assignatura
092040 ANÀLISI I CRÍTICA DEL DISSENY II

6 crèdits	4rt curs	Obligatòria general	Semestral
-----------	----------	---------------------	-----------

Llengua o llengües de docència: català

Professorat: Oriol Pibernat

1.Descriptor

Anàlisi i crítica dels productes i dels processos de disseny orientat específicament als tallers de projectes fi de carrera.

2. Continguts i objectius

El curs es planteja:

- Aprofundir en el panorama de la crítica d'art, l'arquitectura i el disseny, disposant d'unes coordenades bàsiques pel que fa al coneixement d'autors i d'idees influents, des de la segona meitat del segle XX a l'actualitat. I, alhora, familiaritzar-se amb el seguiment dels mitjans i les activitats característics d'aquest camp: revistes, articles, exposicions, jornades, etc.
 - Conèixer i usar mètodes d'anàlisi de disseny aplicables a peces, autors i tendències actuals, que permetin interpretar i valorar les característiques internes de les obres, el context de la seva aparició i el seu impacte social, cultural, econòmic i polític.
 - Dominar els continguts i els gèneres d'escriptura més característics de la crítica, tot adquirint una capacitat de llegir i redactar textos que descriguin, analitzin, interpretin i valorin obres i fenòmens de disseny amb una prosa convincent. Així mateix, dominar els continguts i l'escriptura en els formats acadèmics i professionals més usuals.
 - Demostrar un domini oral i escrit dels discursos, mètodes i tècniques d'anàlisi i crítica en disseny aplicable a projectes propis: elaboració de programes, presentacions de projectes, redacció de memòries, etc.
-

3. Competències que l'estudiant ha d'assolir

3.1. Competències específiques:

CE2 Avaluar usos i programar funcions orientats a la concepció i formalització de projectes de disseny.

CE10 Estructurar i jerarquitzar gràficament la informació verbal.

CE16 Demostrar entendre i interpretar de manera pertinent i raonada els textos d'història, teoria i crítica del disseny.

CE17 Exposar i raonar, de forma oral i escrita, els resultats i els processos de treball dels objectes de disseny propis.

CE18 Interpretar i valorar críticament productes finals i projectes de disseny tant propis com aliens.

CE19 Demostrar conèixer els mètodes d'investigació rellevants per a la projectació i la teoria, l'anàlisi i la crítica del disseny i de l'art.

CE21 Disposar de recursos i capacitats per a relacionar conceptes i llenguatges de diferents especialitats de disseny.

3.2. Competències transversals:

CT1 Capacitat de comunicació oral i escrita en la llengua nativa i en altres llengües com ara l'anglès que permeti treballar en un context internacional.

CT2 Elaborar informes professionals i treballs acadèmics.

CT3 Demostrar conèixer i utilitzar correctament les fonts documentals i la bibliografia necessària tant per a la projectació com per a l'anàlisi i crítica raonada del disseny.

CT4 Demostrar interès per l'estudi de llengües estrangeres tant per facilitar la comunicació com per accedir a contextos culturals diferents.

CT6 Capacitat per treballar en equip i aptituds per al diàleg amb els diferents agents i disciplines que poden intervenir en el desenvolupament d'un projecte de disseny.

CT13 Orientar l'acció del disseny a partir de valors de respecte a l'entorn ambiental i amb criteris de sostenibilitat.

CT14 Valorar i fomentar l'ús social de l'entorn i de la comunicació amb atenció especial a l'accessibilitat per a grups d'usuaris i receptors diferents.

CT15 Valorar i preservar el patrimoni cultural, artístic i paisatgístic.

CT16 Demostrar que es posseeixen valors i principis deontològics propis de la professió.

CT17 Demostrar que coneix els fenòmens innovadors i els nous llenguatges i propostes culturals.

CT20 Demostrar predisposició envers el rigor i l'experimentació propis del mètode científic.

4. Temari

MÒDUL 1: PROJECTE I ANÀLISI, DISSENY I CRÍTICA

1. “Parlar” de disseny (5, 6 i 13 Oct.)

Distincions entre anàlisi i crítica. El lloc del llenguatge en la pràctica de dissenyar. El disseny com objecte d'anàlisi. Formats i suports de l'anàlisi i la crítica de disseny. Cultura del Disseny i discursos sobre el disseny.

2. Projecte i Anàlisi (19 i 20 Oct.)

L'anàlisi aplicat al Projecte: aspectes pràctics i de coneixement especulatiu. Tipus de recerca en disseny. L'anàlisi com a fase del projecte. Mètodes i metodologies de projectació.

3. Disseny i crítica (26 i 27 Oct.)

Què entenem per crítica? Quin paper juga la valoració crítica en l'elaboració del Projecte? Quin paper juga el judici crític la valoració externa del Projecte? Existeix o no existeix crítica de disseny? La notorietat de l'obra o de l'autor v/s crítica de disseny?

4. Models d'anàlisi d'obres (2 i 3 Nov.)

Tradicions i tipus d'anàlisi d'obres: aïllacionisme i contextualisme. L'analogia lingüística: l'obra com a text. Alguns models per a l'anàlisi d'obres. Aspectes específics de l'anàlisi de peces de disseny.

5. Funcions i estratègies de la crítica (9 i 10 Nov.)

Orígens i funció cultural de la crítica. Dominis teòrics i enfocaments crítics. Estratègies de la crítica. Els models i els discursos crítics. Funcions de la crítica de disseny i les seves especificitats.

MÒDUL 2: ELS SABERS DE LA CRÍTICA

6. *Mirar*: contemplació, recepció activa i observació experta (16 i 17 Nov.)

Percepció quotidiana i percepció estètica. L'ull privat i l'ull social: la construcció social de la imatge i l'espectador com a actor cultural. L'educació de la mirada. Tipus de mirades: percepció induïda i mirada distreta.

7. Denominar i descriure: la traducció” del visual al verbal (23 i 24 Nov.)

Imatges i paraules: el llenguatge verbal i el “llenguatge” visual. La imatge com a text: problemes de la descripció. Paraules i accions: de la descripció de la imatge al relat de l'ús de l'espai i les coses. La proxèmia com a percepció i l'ergonomia com a interacció.

8. Analitzar: identificació, classificació i comparació (30 Nov. i 1 Des.)

Estudi de casos. Contrast d'obres: estudi comparatiu. Individus i espècies: l'anàlisi tipològica. Teoria del tipus arquitectònic. Les tipologies entre la teoria i la pràctica arquitectònica

9. Interpretar: significació i sentit (14 i 15 Des.)

Què s'interpreta? De les evidències al desxiframent del sentit. La interpretació com a especulació: provable o versemblant. El treball del crític com a identificador i interpret del context.

10. Avaluar: teories subjectivistes i objectivistes sobre el judici (21 i 22 Des.)

Axiologia i judici de valor: subjectivisme i objectivisme. Sobre el judici crític: l'obra enfront el context. Valoració i avaluació. Peces mestres, clàssics i objectes de culte. El cànon com a construcció crítica del valor.

MÒDUL III: PRÀCTICA I TEORIA DE LA CRÍTICA

11. El llenguatge de la crítica (11 i 12 Gen.)

Tipus de llenguatges: conèixer i usar els ideolèctes. La crítica com a acte comunicatiu. Estils assagístic i estil acadèmic. Gèneres per a l'escriptura acadèmica. Crítica i retòrica: tipus de discursos i l'art d'argumentar. La Memòria del Projecte i presentació oral.

12. Crítica, escriptura i creació (18 i 19 Gen)

Què es “crea” quan s'escriu una crítica? La crítica com a creació visual: el diàleg entre imatges i paraules. La crítica com a creació literària: exercicis d'estil i prosa d'autor. La crítica en formats audiovisuals: documentals i exposicions.

13. Teoria i crítica (25 i 26 Gen.)

Fonaments teòrics de la crítica. L'Art com objecte filosòfic. L'Art com objecte històric. Crítica de la crítica: el text crític com a mediació i la crisi de la crítica. Escriure sobre l'obra o escriure *al voltant* de l'obra.

14. Crítica, criticisme i criticabilitat (1 i 2 Febr.)

Accepcions del mot “crítica” i distincions conceptuals: sentit vulgar, tècnic epistemològic i ideològic. La crítica cultural i el discurs crític. Crítica de disseny i *Estudis de Disseny*. Sobre les dimensions cultural i política del disseny

Repàs i Examen (8 i 9 Febrer)

5. Avaluació

L'avaluació final és el resultat de ponderar

- El **dossier d'exercicis (40%)**. Durant el desenvolupament de l'assignatura es plantejaran fins un total de 15 pràctiques o exercicis. La realització d'aquests exercicis té com objectiu transformar les informacions rebudes al llarg de l'assignatura en habilitats pràctiques, així com consolidar els coneixements teòrics. La majoria d'aquests exercicis

es realitzaran durant les classes, la correcció del professor serà donar pautes per la seva correcta resolució i, per tant, l'estudiant haurà d'autoavaluar-se. El treball autònom de l'estudiant consistirà, doncs, en corregir, acabar i passar en net l'exercici formulat. La suma dels exercicis constitueixen un dossier que es lliurarà el dia de l'examen i seran avaluats com a treball final. El número de pràctiques realitzades incideix en la nota. De les 15 pràctiques proposades l'estudiant està obligat a lliurar-ne un mínim de 10, entre les que són obligatòries la 3, 5 i 9. Per sota de 10 no es procedirà a avaluar el dossier i el 40% de la nota tindrà valor 0. La no inclusió d'algun dels exercicis obligatoris també impedeix d'avaluar aquest apartat.

- L'**examen (60%)** constarà de tres parts:

- 1- Desenvolupament d'un tema de caràcter teòric (3 sobre 10)
- 2- Qüestionari de preguntes a resoldre amb respostes breus i precises (3 sobre 10)
- 3- Lliurament, juntament amb l'examen, d'un article sobre un tema proposat la setmana anterior a la data del examen (4 sobre 10)

La nota global de l'examen ponderarà un 60% de la nota global de l'avaluació de l'assignatura.

Modalitat d'avaluació contínua

-Els **exercicis d'avaluació contínua (20%)**. Correspon a l'avaluació dels exercicis que es lliuren durant el curs i són retornats amb una qualificació. El lliurament d'aquests exercicis és un dret de l'estudiant que li permet tenir unes qualificacions parcials per tal de constatar els seus progressos o els seus problemes en relació a la matèria. Les pràctiques corresponents a l'avaluació contínua són els exercicis 3, 5 i 9, la mitja dels quals representa un 20% de la nota global. Si no s'opta per aquest sistema d'avaluació, el 20% de la nota es sumarà al dossier d'exercicis que, en aquest cas ponderarà un 40% de la nota. Els exercicis d'avaluació contínua ja corregits es poden repetir per millorar nota i lliurar-los novament amb el dossier d'exercicis (caldrà indicar aquesta circumstància). En aquest cas, es procedirà a la correcció global del dossier ponderant el 40% de la nota.

-El **dossier d'exercicis (20%)**. En la modalitat d'avaluació contínua el valor del dossier d'exercicis serà del 20% de la nota global, amb l'excepció apuntada en el paràgraf anterior.

- L'**examen (60%)**.

Atès el caràcter presencial dels estudis, l'avaluació tindrà en compte l'assistència a classe, així com la participació activa en les pràctiques proposades. Així, per sobre de les 5 absències sense justificar, cada absència descomptarà un 0'25 sobre 10 de la nota final.

Pel que fa a l'avaluació de setembre, regiran els mateixos criteris i apartats de l'avaluació (40%+60%), amb la excepció del fet que podran presentar-se aquell que acumulin grana nombre d'absències, si bé, en aquest cas, la nota resultant no podrà ser superior a l'aprovat.

6. Bibliografia i recursos

Durant el desenvolupament de l'assignatura es proveiran a l'estudiant articles i dossiers amb una selecció de textos en funció del temari i de les pràctiques que es plantegin. No obstant, es pot recomanar els següents títols bibliogràfics que aporten un marc general al als temes tractats a l'assignatura:

- Margolin, Victor (ed.). *Design Discourse. History, Theory, Criticism*. Chicago: University of Chicago Press, 1989.

- Baxandall, Michel. "Lenguaje y explicación", a *Modelos de intención*, Madrid: Blume, 1989.

- Guasch, Anna Maria (coord). *La crítica de arte, historia, teoría y praxis*. Barcelona: Serbal, 2003.
- Press, Mike; Cooper, Rachel. *El diseño como experiencia* Barcelona: Gustavo Gili, 2009.
- Julier, Guy. *La cultura del diseño*. Barcelona: Gustavo Gili, 2010.
- Sudjic, Deyan. *El lenguaje de las cosas*. Madrid: Turner, 2009.
- Arts & Letters Daily: <http://www.aldaily.com/>
- Design Dialogues: <http://www.designdialogues.net/>
- Design Observer: <http://www.designobserver.com/>
- Design Philosophy Politics: <http://designphilosophypolitics.informatics.indiana.edu/>
- Typotheque: <http://www.typotheque.com/articles>
- Limited Language: <http://www.limitedlanguage.org/about.php>

7. Metodologia

L'assignatura calcula un temps dins l'aula més un temps fora de l'aula. El temps dins l'aula es reparteix entre exposicions de temes per part del professor i l'organització de treball, dirigit pel professor, amb els estudiants: aclariments i debat sobre les lectures o el material audiovisual programat, pràctiques d'escriptura o presentació, etc.

8. Programació d'activitats

dates	Tema i exercici	Avaluació
5 Oct	1. Parlar de disseny Exercici 1: Lectura de text i reconeixement de continguts. Text proveït a classe. Pràctica realitzada a l'aula	Corregit a classe i autoavaluat Dossier final.
6 Oct	1. Parlar de disseny Exercici 2: Recerca de fons i suports de la crítica. esquema proveït a classe. Realitzat fora de l'aula	Corregit a classe i autoavaluat Dossier final.
13 Oct	1. Parlar de disseny Exercici 3: Elaboració de un post per a blog. Model de realització i pautes de funcionament de l'exercici proveït a classe. Pràctica realitzada fora de l'aula.	Avaluació contínua.. Incloure també en Dossier final.
19 Oct	2. Projecte i Anàlisi	
20 Oct	2. Projecte i Anàlisi	
26 Oct	3. Disseny i crítica Exercici 4: Relat d'un debat o polèmica. Model i criteris de realització de l'exercici proveïts a classe. Realitzat fora de l'aula.	Correcció i avaluació col·lectiva. Dossier final.
27 Oct	3. Disseny i crítica	
2 Nov	4. Models d'anàlisi d'obres	
3 Nov	4. Models d'anàlisi d'obres Exercici 5: Fitxa raonada de museu En grups de dos o individual. Model i criteris de realització de l'exercici proveïts a classe. Realitzat fora de l'aula	Avaluació contínua. Incloure també en Dossier final.
9 Nov	5. Funcions i estratègies de la crítica	
10 Nov	5. Funcions i estratègies de la crítica Exercici 6: Ressenya de documental Passi film i orientacions pel debat i la ressenya. Discussió de continguts a l'aula i redacció completada fora de l'aula.	Selectivament corregit a classe. Dossier final.
16 Nov	6. Mirar: contemplació, recepció activa i observació experta	
17 Nov	6. Mirar: contemplació, recepció activa i observació experta	Selectivament corregit a classe.

	Exercici 7: Mirada espontània i “lectura de disseny” Passi film i orientacions pel debat i la ressenya. Discussió de continguts a l'aula i redacció completada fora de l'aula.	Dossier final.
23 Nov	7. Denominar i descriure: la traducció del visual al verbal	
24 Nov	7. Denominar i descriure: la traducció del visual al verbal Exercici 8: Descripció d'un artefacte Presentació a l'aula i completat fora de l'aula.	Selectivament corregit a classe. Dossier final.
30 Nov	8. Analitzar: identificació, classificació i comparació	
1 Des	8. Analitzar: identificació, classificació i comparació Exercici 9: Text de definició de l'elecció de PFC Model i criteris de realització de l'exercici proveïts a classe. Realitzat fora de l'aula	Avaluació contínua. Incloure també en Dossier final.
14 Des	9. Interpretar : significació i sentit	
15 Des	9. Interpretar : significació i sentit Exercici 10: Interpretació transcultural: el llindar Passi film i orientacions pel debat i la ressenya. Discussió de continguts a l'aula i redacció completada fora de l'aula.	Selectivament corregit a classe. Dossier final.
21 Des	10. Avaluar: teories subjectivistes i objectivistes sobre el judici	
22 Des	10. Avaluar: teories subjectivistes i objectivistes sobre el judici Exercici 11: Deduir els criteris del cànon Passi imatges i orientacions pel debat i la ressenya. Discussió de continguts a l'aula i redacció completada fora de l'aula.	Selectivament corregit a classe. Dossier final.
11 Gen	11. El llenguatge de la crítica Exercici 12: Gèneres d'escriptura i públic Model i criteris de realització de l'exercici proveïts a classe. Discussió de continguts a l'aula i redacció completada fora de l'aula.	Selectivament corregit a classe. Dossier final.
12 Gen	11. El llenguatge de la crítica Exercici 13: Taller lectura, escriptura i presentació Model i criteris de realització de l'exercici proveïts a classe.	Selectivament corregit a classe. Dossier final.
18 Gen	12. Crítica, escriptura i creació	
19 Gen	12. Crítica, escriptura i creació Exercici 14: Ressenya d'un documental Model i criteris de realització de l'exercici proveïts a classe. Discussió de continguts a l'aula i redacció completada fora de l'aula.	Selectivament corregit a classe. Dossier final.
25 Gen	13. Teoria i crítica	
26 Gen	13. Teoria i crítica Exercici 15: Deduir criteris d'avaluació en un premi Model i criteris de realització de l'exercici proveïts a classe.	Selectivament corregit a classe. Dossier final.
1 Febr	14. Crítica, criticisme i criticabilitat	
2 Febr	14. Crítica, criticisme i criticabilitat	
8 Febr 9 Febr	Repàs i Examen (8 i 9 Febrer)	